TENTAMEN MEDICUM INAUGURALE,

DE

ICTERO.

Digitized by the Internet Archive
in 2020 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b31963250_0002

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE,
DE
ICTERO.
QUOD,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri
D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti,
NECNON
Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,
Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;
PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;
Eruditorum examini ſubjicit

DANIEL MILLS, A. B.
TRIN. COL. DUB.
HIBERNUS,
Soc. Med. Hib. Soc. Ext.
Soc. Hiſt. Dub.
Necnon
Soc. Spec. Edin.
Sod. Hon.

Phoebe, fave, novus ingreditur tua templa ſacerdos. TIBULL.

Ad diem 12 Septembris, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:
CUM PRIVILEGIO.
TYPIS GULIELMI CREECH.
M DCC XCIII.

VIRO PRÆHONORABILI,

J O S E P H O,

COMITI DE MILLTOWN,

ETC. ETC. ETC.

BENEVOLENTIA, LIBERALITATE

SPECTABILI,

SCIENTIARUMQUE

FAUTORI,

HASCE STUDIORUM PRIMITIAS

OBSERVANTIÆ SIGNUM,

SACRAS ESSE

VOLUIT

AUCTOR.

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

ICTERO.

AUCTORE DANIELE MILLS.

NITIDUS, albus, roſeuſque cutis univerſae color pluribus modis deturpari ſolet; nimirum vel praeter modum flaveſcit, vel vireſcit, vel nigreſcit, vel palleſcit, vel vario, et mixto quaſi pigmento, inficitur.

Morbus de quo hìc pauca dicere inſtitui, quippe quamplurima vetat hujuſmodi diſſertatio, diverſis appellationibus antiquis cognitus fuit. Icterus nominatus vel ab ἴκτερος, avis lutea, vel ab ἴκτις, viverra. Morbus regius,

ex eo, quòd hoc morbo Aulici * plerumque laborant; ſeu, quia antiqui regum † luxurias et voluptates ad eum ſanandum idoneas crediderunt. Arquatus dicitur, quòd arcus celeſtis colorem refert. Aurigo etiam, ab auri colore. Modò quoque Bilis Suffuſio. Operae eſt pretium fortaſſe notare, talem cuti impertiri poſſe colorem, ſimilem nempe illi, quem bilis in ſanguinem reſorpta, ac per totum corporis diffuſa, inferre conſuevit; et neque innixum ulli hepatis vitio, aut ulli ductuum biliferorum labi, aut ullis calculis felleis. Depravata enim ſanguinis commiſtio, vel ſeri aut lymphae ejus vitiata natura, citra hepatis biliſve culpam, univerſae cuti, ſalivae, atque aliis corporis ſuccis alienum non raró inducit colorem. Icterus propriè verò et ſtrictius dictus, a claro Culleno ſic definitur. "Flavedo cutis et oculorum; faeces albidae; urina obſcurè rubra, immiſſa colore luteo tingens *."

De

* Pliny. † Celſus.

* Synopſ. Noſol. Method.

De hoc genere quinque ab eo recenſentur ſpecies, ſcilicet,

1*mo*, " Icterus (*calculoſus*), cum dolore in " regione epigaſtrica acuto, poſt paſtum aucto, " et cum dejectione concretionum bilioſarum."

2*do*, " Icterus (*ſpaſmodicus*), ſine dolore, poſt " morbos ſpaſmodicos et pathemata mentis."

3*tio*, " Icterus (*hepaticus*), ſine dolore, poſt " morbos hepatis."

4*to*, " Icterus (*gravidarum*), ſub graviditate " oriens, et poſt partum abiens."

5*to*, " Icterus (*infantum*), in infantibus haud " diu poſt natales oriens."

MORBI HISTORIA.

Ætas nulla, ſexus, vel craſis, ſe nunquam eſſe amaritudinem ejus guſtaturum jactare poteſt. Icterus enim, tam infantes, quam adultos et aetate provectiores, adoritur; praeſertim tamen illos, qui vitam agunt ſegnem, et

temperamento

temperamento (ut vocatur) bilioſo, aut melancholico praediti ſunt. Morbi initio, adſunt, languor, et totius corporis laſſitudo, anorexia, nauſea, oppreſſionis circa praecordia ſenſus, et non rarò ſpiritus difficilior. Comitantur haecce moeſtitiâ, et alvo ſaepè, ſed minimè conſtanter, aſtricta. Paucos poſt dies, flavedo per totam ſuperficiem diffunditur, ſpeciatim apparens partibus oculorum albis, adnatis dictis. Jamque faeces albidae, tenacitatis inſolitae, foetorem notae naturae vix ullum edentes, dejiciuntur. Turbida eſt urina, crocea, eodemque colore immiſſum linteum inficit.

Inveteraſcente morbo, ſaliva, colore bilioſo tincta, omnibus ferè in os receptis nonnunquam amaritudinem largitur. Adſunt quoque, corporis ferè totius ariditas et pruritus, calorque mordax nares angens, et non rarò ſitis moleſta. Stipatur ſaepe praeterea icterus, hypochondrii dextri, et ventriculi dolore, nonnunquam perviolento, et praecipue poſt paſtum aucto; vomitu et frequenter ſingultu, pulſu

frequentiore

ſrequentiore valido et duro, cumque aliis pyrexiae ſymptomatibus. Nec deſunt arquatorum exempla *, quibus omnia flavo tincta colore videntur.

Perſtante morbo diu, indieſque graveſcente, indicia ejus mirum in modum augentur; flavedo cutis et oculorum magis magiſque augeſcit, Icterum auctorum nigrum producens. Colore luteo corporis internae partes imbuuntur, nempe oſſa †, perioſteum, atque portio cerebri medulloſa. Sanguis miſſus et jam concretus ſerum flavum oſtendit, et ſecretiones praeter lac ‡ omnes eodem afficiuntur colore.

Hic morbus ullum haud fixum curſum ſervat, ſed majore vel minore cum progreſſu, ſaepius miteſcit, et Icteri ſigna poſtquam aliquamdiu manſerint, ſponte evaneſcunt, atque ſalus priſtina

* Hoffmann et Borellius.

† Van Swieten.

‡ Heberden.

priſtina aegro reſtituitur. In aliis verò aliter fit; morbus enim gravis, aegrumque diu infeſtans, tandem de medio, viribus fractis, fortaſſe vix invitum, tollit, ſuperveniente primum hydrope, nonnunquam apoplexiâ, vel etiam ſanguinis fluxu.

CAUSÆ REMOTÆ.

Inter cauſas excitantes enumeranda ſunt, quaecunque bili ſecretae tranſitum liberum duodenum influenti denegant; vel quae nimiam fellis copiam eliciunt.

1*mo*, *Concretiones felleæ.*—Ex cadaverum inciſionibus, ex calculis cum faecibus dejectis, etiamque ex obſervationibus auctorum conſentientibus, biliarias concretiones obſtructionis (Icterum afferentis) frequentiſſimas eſſe cauſas perlucide probatur. Hi calculi fellei in ductu communi choledocho, et aliquando fortaſſe in hepatico

hepatico, incidentes, morbum regium gignunt. His enim locis poſiti fluxum fellis verſus inteſtina impediunt. Cyſtico in ductu frequenter, et veſica in fellea creberrime inveniuntur; et quamdiu illic remanent, rarò, ſi unquam morbum excitant, niſi, caeteros ductus, vaſta et deſueta magnitudine comprimant, vel in ductum communem impingantur, ibique haereant. Nonnunquam plures ſunt morbi cauſa, nonnunquam verò unica concretio. Hujuſmodi concretiones, quamvis magnitudine formâque admodum diverſae inter ſe, tamen quod earum ad internam ſtructuram pertinet, aliquo modo ſunt ſimiles. Quoad tenacitatem, componi videntur ex materia ſebacea, ſpermati ceti ſimile, bilemve ſpiſſatam referentes, minimam vel nullam terrae includentes, ut tam facile, ac penitus, flammam concipientes. Ortus verò earum adhuc circumvolvitur umbrâ.

2*do*, *Hydatides.*—In abdominis viſceribus, et praeſertim in jecore haud rarò formati ſunt hydatides.

hydatides. Quique, ductum biliarem opplendo, Icterum creaverunt *, et poſtea dejecti fuerunt cum ſtercore, morbo evaneſcente,—cauſâ obſtructionis amota.

3tio, *Spaſmus*, vel *ductus communis, vel duodeni oſtium ejus circumcingentis.* Quidam hoc negaverunt, etiamque ductum habere tunicam muſculoſam, atque vim contractilem, ſtimulo admoto, manifeſtare. Spaſmi fautores verò hanc contradicunt aſſertionem, et in lucem profeſerunt, quod aliae corporis partes, ubi nullae fibrae muſculares indagari poſſent, contractilitate praeditae ſunt; (e. g. oculi iris, vel vaſcula ſeminalia). In hiſce verò conſtat, quod talis affectio ſpaſtica occupare non poteſt ſpatium omnino non exiguum. Attamen veriſimile eſt, ut Icterum gignere queat, quà ductus choledochus inteſtinum ingreditur. Et quod ad hanc opinionem

* Proff. celeb. Monro et Gregory in praelect.

opinionem inducit, conſiderando, quantum opium, fomenta et alia antiſpaſmodica huic morbo proſint. Spaſmus inteſtinorum multorum comes eſt morborum, et patebit, talem affectionem duodeni, praecipue juxta ductus orificium, obviam iri poſſe bili deſcendenti. Notum eſt hinc, morbos ſpaſmodicos aliquando comitari morbum regium *.

4*to*, *Schirrus*, vel *tumores praeter naturam, jecinoris vel adſitarum vicinarumque partium ductus fel vehentes comprimentes*.—Dubitat nemo, quin tumores jecinoris ipſius, pancreatis, ceterarumque partium ductibus biliferis proximarum, eos poſſunt, ſcilicet premendo, facile reddere impervios, et tunc neceſſariò ſequitur Icterus. Multa ex viſceribus abdominalibus ſchirrum ſubeant. Haud raro igitur ſchirro hepatis, pancreatis, vel tumefactis glandulis in capſula Gliſſonis ſitis, laborantes, arquati evadun

B Haud

* Sydenham. De Haen.

Haud indignum nobis notari videtur, quod a quibuſdam medicis aſſeritur, nullum in Hippocratica arte exiguum tenentes locum, nempe Icterum cauſas agnoſcere non ſolummodo, ea, quae motui verſus inteſtina fellis obſtant, quin etiam quae ſecretionem bilis impediant, illam imminuendo vel interpellando. Haec vero nunc ab omnibus ferè univerſè conceditur; quia nunquam probatum fuit, bilem, ſemen, caeteroſque humores ſecretos, ſanguini ineſſe, antequam actionem proprii viſceris ſui ſecernentis ſubeunt; vel ulla fluida talia ſecreta, in corpore extitiſſe, cum viſcus ſecernens officio fungendi incapax redditum fuiſſet. Et praeterea mortua diſſecando nobis exempla ſeſe prodidere, ubi, jecur omnino morboſum, et omnis ſecretio obſtructa fuit; Icterum vero ſe non oſtendiſſe, quod fieri non poſſe, ſi hepar colum fuiſſet, ut illis videatur. Nonne ex ſupra dictis concludere nobis liceat, morbum regium hepatis ſchirrum excipientem, ex compreſſione vaſorum fel vehentium pendere.

Ad

Ad hujuſmodi generis cauſas, referendus eſt *Icterus Gravidarum.* Inſtante enim parturitione, abdomine tumeſcente, foetuque in utero jam diſtento, minimam haud preſſuram per viſcera impertiente ductibus biliferis; necnon ex recti preſſu, faeces plurimè ad inferiorem hepatis partem, et juxta ductum communem tranſeunte in colo accumulantur. Si ergo talia fluxui bilis in duodenum obſtent, liquet, gravidam ſaepe fore arquatam. At paulo poſt partum, deonoratis tum utero tum colo inteſtino, morbus regius ſpontè et citò evaneſcit.

5*to*, *Meconium et Bilis viſcida.* Haud diu poſt natales, infantes aurigine ſaepè foedantur. Haec mihi videtur pendere, ex accumulatione meconii et muci viſcidi in duodeno, dum infans in utero quieſcit, et etiam lento inteſtinorum motu periſtaltico, horum evacuationem poſt natales retardante. Tali enim remorâ diſtenditur inteſtinum, et os ductus choledochi duodenum obliquè intrantis nonnunquam graviter

viter comprimitur, ita ut fel quo debeat fluere, nequeat, i. e. ingreſſus ejus in alimentarium canalem negatur vel prohibetur.

Bilis viſcida.—Fel in propria diu ſibi veſica interquieſcens ſtagnat, et aliquando inſpiſſatum invenitur; ſaepe verò tenax * et viſcidum fit, ita, ut per ductum ſuum aegrè tranſeat. Si ergo hi grumuli bilis viſcidioris ductibus diutius manſerint, et curſui fellis liquidioris occurrerint, ſequitur Icterus.

6to, *Ductuum omnium et praecipue communis tunicarum craſſitudo, et cavitas eorum obliterata, parietibus cohaerentibus.*—Docent anatomici ductus ipſos per morbum praegreſſum adeo craſſos reditos eſſe, vel etiam oſſi ſimiles, ut interdum ne veſtigium quidem canalis, per quem particula bilis minutiſſima tranſeat, inveniri poſſet. Et affirmat Morgagni Icteri cauſam, ductum communem ad capillarem anguſtiam

redactum

* Van Swieten, & Coe.

redactum, aut inſtar chordae ſolidae coarctatum.

7*mo*, *Extranea duodeno infarta.*—Hujuſmodi exemplum praeclarus Monro demonſtrat; nempe, plus tria millia groſſularum acinorum in hoc ſitu reperta. Forſitan fas ſit mihi hic mentionem facere, de morbo regio inducto ex uſu magnae quantitatis gummi Arabici, et qui amotus fuit cathartico acri.

8*vo*, *Pathemata mentis.*—Haec dicuntur morbum excitare: et notum eſt, Icterum affecutum eſſe animi perturbationem, quin, modo quo haec perturbatio operatur, non tam certum eſt; ſed veriſimilius ſit, agere comitante potius conatu quam ſpaſmo. Corporis enim totius tali concuſſione, calculus in veſica fellea latens, aut bilis viſcida, impellitur in ductum choledochum, ita, ut bili tranſitus verſus duodenum fluenti negatur. Attamen in hyſtericis, quibus animi affectus tantos effectus manifeſtant, pendere

fortaſſe

fortaſſe videatur a ſpaſmo vel ductus communis, vel potius duodeni.

9no, *Vermes.*—Opinati ſunt aliqui, quod lumbrici inteſtinales in choledochum dilatatum ingreſſi, morbum arquatum genuerunt; modo verò ex quo hicce ductus duodenum intrat, aliiſque rebus mihi videtur vix credi.

Fellis quae copiam nimiam eliciunt, ſunt, Emetica et Cathartica draſtica. Raró quidem, ut videtur, evenit, quod bilis copia in alimentario canale inſolita Icterum creat, et hujuſce abſorptio; attamen pro cauſa aliquando habeatur; paucis igitur verbis perpendemus, quomodo hic fieri poſſit; et

1. *Emetica draſtica.*—Maximus eſt conſenſus ventriculum inter et omnia abdominis viſcera. Ergo propter convenientiam ventriculum inter et vaſcula hepatis fel ſecernentia, vomitu permoleſtam nauſeam ſequente, bilis majore copia plerumque ejicitur. Bilis attamen tanta excre-

tio conſenſui attribuenda non eſt ſolo; etenim inter vomendum, muſcularium fibrarum non modo ventriculi ipſius, quinetiam ſepti tranſverſi, motus violenti, deorſum trahentes, propter magnam inſpirationem ante vomitum factam; et inſuper muſculorum abdominalium contractiones, quibus viſcera ſurſum coguntur, haud parum conferunt ad bilem ejiciendam. Eo pacto, ductus emulgentur biliferi, et bilis per inteſtina deſcendens, comiſtaque faecibus majore, quam ſolita quantitate, lymphaticis abſorbetur et in ſanguinem vehitur; ita ut fiat Icterus. Nihilominus emetica draſtica morbum regium inferre poſſunt, viâ huic contrariâ, nempe, ſi concretiones in veſicula ſellea, adhuc ſine noxa lateant, has protrudendo in ductum communem, ſic viam opplendo, inteſtinaqne fellis proportione idonea ſpoliando.

2. *Cathartica draſtica.*—Icterum haec dicuntur gignere, vel ex eo, quod juſto majorem ſanguinis quantitatem ad viſcera abdominalia determinant, et ſic bilis nimiam eliciunt copiam;

vel

vel ſicut emetica, calculos in ductum choledochum propellunt.

Hic loci forſitan ſupervacaneum non erit notare, quam difficile ſit, rationem reddere, quomodo emetica ac cathartica bilis abſorptioni faveant. Nonnullis aſcribitur, faecibus alvinis celeriter dejectis, ſimul multo comitante felle; et exempla habemus, flavedo ubi cutis diarhaeam bilioſam interdum ſequitur, ex febre flava Indiae Occidentalis, et morbo infantum apud nos *yellow gum* dicto.

Jamque enumeravi cauſas quas agnoſcit Icterus;—haud verò indignum mihi videtur, hic loci animadvertere, quorundam opinionem, qui putaverunt morbum regium aliquando febres intermittentes Cinchona juſto citius ſuppreſſas excipere. Quomodo tales effectus edere poſſit, perparvulum nobis eſt notum. Altera quoque auriginis cauſa quibuſdam recenſetur, et ut puto magis conſentanea, nempe ſpirituum ardentium abuſus, indeque Hydropem inter et Icterum magna eſt connexio.

DIAGNOSIS.

DIAGNOSIS.

Ex hiſtoria ſupra tradita Icterus ab aliis morbis facilè dignoſcitur. Attamen quidam ſunt, quoad cutis colorem, illi ſimiles; caeteris vero ſignis ab hiſce tam longè diſſidet, ut ab omnibus accurate diſtinguatur. Morbus Arquatus potiſſimum autem cognoſcitur ex vario, cutis, occulorum, faecum, et urinae colore. Affectiones quibus confundi poteſt, ſunt, Febris Flava Indiae occidentalis, Morſus Serpentum, et Chloroſis.—Icterus a flava febre Indiae occidentalis ſecernitur; in hac enim, ſignum primum eſt pyrexia, oculi magis ſunt rubri, adeſt plerumque diarhoea, ſudor olidus: Praeterea, hac regione nunquam occurrit, et oritur ex aucta quantitate bilis * in inteſtinis. In illo verò, aucta bilis quantitas rarò evenit; adeſt cutis arida, alvus ſaepi-

* Sir John Pringle.

us aſtricta, oculi ſunt mirificè flavi; et per totum decurſum abeſt ſaepe pyrexia, et raròo, ſi unquam, in initio adeſt.

Flavedo exoriens morſu ſerpentum, dignoſcitur:—Principio enim artus tantum, quo vulnus infligitur, flaveſcit, et ex parte affecta flavedo ſeſe pedetentim diffundit. Alia verò ſigna Ictero propria, deſunt. In hac praeterea plagâ, raro vel nunquam occurrit.

Chloroſin inter et morbum regium notam diſcriminationis habemus, quia attaminantur puellae pallore potius decolorante quam flavedine; et ſi corporis ſuperficies flavedine foedata ſit, oculi adnata tali colore haud imbuitur: Et tinctura ejus quam Icteri ejuſdem durationis minus eſt colorata. Virgines plerumque adoritur chloroſis ad temporis punctum, quo menſes fluere incipiunt; adeſtque rei non eſculentae deſiderium, nunquam verò in Ictero; nec in chloroſi, unquam, faeces albidae, et urina obſcurè rubra luteo colore immiſſa tingens, adſint.

CAUSA

CAUSA PROXIMA.

Universe a medicis conceditur, quod Icteri cauſa ſit proxuma bilis per ſanguinem diffuſa, cutem colore tingens, aliaque hujus morbi ſigna ſuppeditans. Sed quomodo bilis tantâ copiâ in ſanguinem deducatur, diſputatum eſt. Supra memoravimus ideam olim acceptam, nempe bilem in ſanguinis maſſa prius extitiſſe, atque ſolum ab hepate ſeparatam eſſe; itaque hujuſce interruptionem ſeparationis nimiam producentem in ſanguine copiam, morbum praebere. Sed ad hanc refellendam opinionem ſatis antea diximus.

His verò temporibus quorundam medicorum altera mentem occupat opinio; ſcilicet, bilem progreſſu ad inteſtina obſtructam in ductus hepaticos regurgitare, et in ramulos venae cavae hepaticae tranſire, et hoc modo in ſanguinis maſſam diffundi. Nonnulli verò et jure opinantur,

nantur, bilem ductibus retentam, lymphaticis abſorberi, ad ductum thoracicum vehi, et hac ratione ad ſyſtema ſanguiferum duci. Ad priorem harum opinionem ductus fuit celeberrimus Haller, ex eo, quod, impulit cerae injectiones uſque ad venam portarum, atque etiam ad venam cavam, a ductu hepatico. At profeſſor noſter Monro hoc ſaepe perfecit experimentum, comperitque injectiones a ductu hepatico cereas in venam cavam, non ſine ingenti vi impelli poſſe. Porro ſemper invenit, ceram maſſae formam concretae induiſſe, quod manifeſtè monſtrat hepatis partium potius lacerationem, quam anaſtomoſin ab Hallero deſcriptam, ductum hepatis inter et venam cavam adfuiſſe.

Experimentum quoque ab eodem accuratiſſimo Monro ad hanc opinionem refellendam maxime valet.

Ductum canis choledochum per ligaturam conſtrixit, eo uſque, ut bili valde diſtentus eſſet; tunc violenter compreſſit, bilem in venam cavam impellere; et quanquam magna vi uſus eſt,

tamen

tamen ne minima guttula tranſire quiret. Aliud vero documentum eſt nobis ab illo claro anatomico factum, quod mihi videtur concluſum, et rem extra aleam dubitationis ponere. Ductum communem choledochum canis ligavit, eodem tempore vaſa vidit hepatis lymphatica pellucida, Icterumque induxit, oculis animalis flaveſcentibus. Aliquot poſt dies ductum thoracicum patefecit, et abdomen ejus vivi aperuit, et tam lymphaticis quam thoracico ductu, guſtu et colore diſtinctè fel indagare potuit. Unde liquidò apparet bilem ſanguinem intrare ope lymphaticae abſorptionis; et meditanti patebit, hac ſolâ viâ Icterus evenire poteſt a nimia bilis ſecretione.

RATIO SYMPTOMATUM.

Flavedo iſta quâ tota corporis ſuperficies contaminatur, a bile cum ſanguinis ſero commiſta, et vaſa extrema minutiſſimaque intrante pendet. Haec verò flavedo ex candore mira-

bili

bili et pelluciditate tunicae adnatae primum in oculo cernenda. Eadem ori amaritudinem, urinaeque colorem, communicat. Fel enim glandulas cum ſanguine intrat, immutatumque tranſit, guſtum et colorem ſervans proprium.

Si unquam objecta oculos Ictero laborantium ſpecie flavedinis deceperint, id quoque eidem, bili nimirum oculorum humoribus commiſta, attribuendum foret; lucis enim radii per ſubſtantiam coloratam tranſeuntes, coloris ejuſdem participes fiunt. Talis autem fortaſſe viſus depravatio reverè adeſſe poſſet, ſi auriginem ſubitò ac momento quaſi ad acmen ſuum pervenire videremus, ſed vix ac ne vix quidem, ut morbi ſymptomata gradatim plerumque invadere ſolent, ubi oculus coloris mutationi aſſuetus, rem ut ſe habet, haud percipit. Eadem res evenire ſolet, cum per vitra ocularia colorata objecta contemplamur, primò objecta coloris ejuſmodi participant; ſed cum omnia aeque coloris relationem ſervant, et oculus vitris aſſuetus eſt, extraneus color ex integro fere evaneſcit.

Languor

Languor, laſſitudo, et pruritus ex irritatione ſingulari bilis, niti apparent. Dolor in jecinoris regione ab irritamento concretionum, biliſve diſtentione, originem ducit;—qui dolor etiam, diaphragmatis deſcenſu auctus, reſpirationem plenam impedire creditur; et hinc oritur congeſtio ſanguinis in pulmone, quae non modò ſpiritum difficiliorem, ſed etiam in praecordiis ſenſum oppreſſionis inducere poteſt. Nauſea et vomitus aliquo inexplicabili concentu ventriculum inter et partes laborantes pendere fertur; ergo quanto plus ſaevit dolor, tanto magis moleſtus plerumque eſt vomitus. Alvus aſtricta ex felle inteſtinis negato pendet, bili enim alimentarius ſuo ſtimulo canalis caret ſolito. Eandem propter cauſam faeces albidae tenacioreſque dejiciuntur. Si diarrhoea aliquando morbi regii ſit comes, pendere videtur, vel e faecibus diutius in alvo morantibus, et ibi naturam acrem adeptis, vel bilis nimio ſubitove deſcenſu in duodenum.

PROGNOSIS

PROGNOSIS.

Causas tam varias agnoſcit Icterus, ut pro diverſitate cauſarum, diverſam prognoſin habeamus; et quamvis plerumque ſecundam, ſemper tamen incertam. Facilius enim ſanatur in juvenibus, robuſtiſque corporibus, quam in ſenibus, infirmis, et cachexia laborantibus; itaque prognoſis ex cauſis, aetate, et viribus aegri, cognitis, deducenda eſt.

Icterus gravidarum foetu edito finitur. Icterus in infantibus recens natis facilè diſcutitur. Morbi arquati a bile viſcida orti eventus eſt ſecundus. Si ortus ſit ex ſpaſmo,—pathemate mentis,—extraneis duodeno infartis,--emeticis vel catharticis draſticis, tunc morbi ſolutio ſperanda eſt fauſta. Quando vero ex hepatis ſchirro, vicinarumque partium, vel ex ductuum craſſitudine et cavitate obliterata (haec autem in cauſa ſuſpicari poſ-

ſunt,

ſunt, quum dolor hypochondrium diu dextrum, priuſquam morbus erat conſpicuus, occupaſſet, vel ſymptomata ſine intermiſſione in pejus ruant), tum timendum eſt, aegrotum brevi ad umbras erraturum eſſe; et mors adhuc certior eſt, ſi dirus ſupervenerit hydrops. Icterus ex concretionibus felleis (quae pro cauſa haberi poſſunt, morbo paroxyſmis ſubeunte, nunc diſcedente, nunc revertente) praeſertim ſi aeger ſit juvenis, ſaepe feliciter terminatur. At ſi in hominibus, qui viribus ceciderunt, et aetate ſunt provectiores, ſine intermiſſione ſaeviat, plerumque eſt lethalis. Ex hydatidibus benigna ſolutio ſit ſperanda, i. e. expulſionem, ac in calculoſo, ſperare poſſumus, et fortaſſe majori cum aequitate. Dignum eſt notatu, quòd diarrhoea bilioſa occurrens ſymptoma eſt felix, obſtruentis amotum denotans.

RATIO MEDENDI.

Indicationes ſunt,

1*mo*, Symptomata maxime urgentia mitigare.

2*do*, Fluxum bilis in inteſtina reſtituere, (obſtipantia removendo.)

In morbi hiſtoria monſtravimus pyrexiam Icterum aliquando comitari, urgente ingenti dolore. Quando haec violenta igitur ſunt, ad ſubjuganda maxime valet ſanguinis detractio.—Regimen antiphlogiſticum obſervandum.—Adminiſtrari quoque debent ſedantia, ſicut acida; et antiſpaſmodica, ſicut laxantia, clyſmata emollientia, fomenta, balneum tepidum, &c. atque ubi perviolentus eſt dolor, epiſpaſtica.

Opium, amotâ ſimul diatheſi phlogiſticâ, doſibus liberis devoretur, tum dolorem levandi intentione, tum ſpaſmum ſolvendi.

Hujuſmodi remediis, pruritus aeque ac dolor, nonnunquam etiam vomitus et nauſea, levantur.

His

His verò pertiniacioribus, plus valet hauſtus ſalinus efferveſcens.

Solvitur facile alvus aſtricta, purgantibus mitibus; et ad hoc propoſitum nonnulli fel bovinum inſpiſſatum praeſcribere ſolent, inteſtinis bile propria carentibus.

Si ſupervenerit diarrhoea, alvus non temerè eſt ſiſtenda, ſed diluentia ac demulcentia potius quam aſtringentia adhibenda, niſi alvi fluxus debilitatem minitet.

Indicatio ſecunda abſolvitur, cauſas remotas amovendo, et cum diverſae ſint cauſae, ſic diverſis remediis uti oportebit. Medicamenta quam plurima Ictero *calculoſo*, laborantibus prodeſſe exiſtimabantur, ex eo, quòd haec morbi ſpecies vel paucis diebus diſcedere, vel manere per menſes, aut annos, et tunc fortaſſe, ſuâ ſponte evaneſcere, poſſit; indeque multa et abſurda remedia laudata fuerunt, quae hìc enumerare omnino ſupervacaneum foret, et docet experientia ea maximâ ex parte eſſe inutilia. Quae verò nunc dierum ſunt commendata,

et

et inter optima laudata fuerunt, memorabimus. Medici duplice in hoc morbo ratione remedia praeſcribunt, cauſâ, nimirum *chymicè*, calculos ſolvendi, vel *mechanicè*, ex ductibus eliciendi.

Multa quaſi ſolventia laudantur; talia ſunt alkalina:—Sapo * plurimum valere aeſtimabatur. Aqua calcis,—aër fixus,—miſtura aetheris vitriolici et ſpiritus terebinthinae †, &c. &c. Sed medicorum votis haec minimè reſponderunt, et edocuit uſus, omnia ſine effectu inveniri; neque etiam extra corpus ‡ calculos ſolvere queant ex his pleraque. Victus ex herbis laudatus eſt, ex eo, ut ſcribit Van Swieten, "Quod hyemali tempore in bobus natae in-"cruſtationes calculoſae vaſorum ſolvantur "denuò, dum verno tempore recens gramen "paſcuntur armenta."

Medicamenta plerumque praeſcripta, cauſâ calculos mechanicè ductibus expellendi, ſunt,

* Boerhaave. † Durande. ‡ Heberden.

ſunt, emetica et cathartica; et his praecipue fidendum eſt. Quomodo emetica Icterum aliquando inducunt, ſupra monſtravi, pari igitur ratione in Ictero calculoſo feliciter adhibentur; calculos enim in ductibus haerentes, aut alia quae bilis curſui obſtent, deorſum cogunt, protrudunt, ductuſque emulgent, et ita medelae conferunt.

Quando vero adſunt diatheſis phlogiſtica et dolor ingens hypochondrii, emetica vitanda, et praeſertim draſtica. Ne inflammationem ancipitem, vel partium etiam laeſionem efficiant. Hiſce vero amotis, emetica mitiora, ſicut, ipecacuanha, quae ſemper draſticis ſunt anteponenda, adminiſtrari debemus, quae certò ac tutò vomitum cient.

Cathartica eodem fere modo ac emetica, ut antea dictum fuit, calculi deſcenſum promovent; atque fortaſſe plus pollent bilem eliciendo. Eorum uſui celeberrimus CULLEN objicit, affirmatque iis nunquam uti oportere, niſi alvus ſit aſtricta; attamen purgantia acria maximè

efficacia reperiuntur, atque meritò ſaepe adhibentur. Occurrit notandum, quod experientia ſtabilitum ac theoriae conſentaneum eſt, opium ante emeticum aut catharticum praemittere, ſaepe optimos edere fructus compertum fuit. Animadvertendum eſt quoque quod exercitatio, diaetaque idonea curationi haud parum ſeſe accommodant.

Icterus ſpaſmodicus, ſolvitur antiſpaſmodicis internè et externè adhibitis. Inter remedia interna princeps eſt opium, inter externa epiſpaſtica, fomenta. Quando aliorum morborum ſpaſticorum ſit ſymptoma, reſpicere debemus ad priorem morbum, quo ſanato, hic evaneſcit.

In *Ictero hepatico* plerumque nil prodeſt. Remedia tamen deobſtruentia aliquando dantur, inter quae cicuta, cryſtalli tartari, et potiſſimum hydrargyrus, laudantur.

Icterus

Icterus gravidarum, nil poſtulat niſi partum, aut aliquando fortaſſe laxantia lenia, ad evacuationem faecum promovendam.

Icterus infantum.—Si lac maternum non ſufficiat hunc amovere, nil niſi mite laxans ſemel vel bis adhibitum, ſicut magneſia, ſyrupus cum rhabarbaro, manna, requiritur. Iiſdem remediis utimur, ſi bilis viſcida in ductibus haereat, vel aliquot in caſibus grana forſan pauca ipecacuanhae poſtulentur.

Ictero ex nimia bilis ſecretione, opus eſt nullis medicamentis, niſi fortaſſe, diluentibus ac demulcentibus. Haec vero ſpecies Icteri rariſſimè occurrit.

FINIS.